

HET ONZEVADER UITGELEGD

Jan van Beeck ofm

Jan van Beeck ofm (1943-2015) geeft in deze artikelen uitleg over de betekenis van het onzevader, zoals dat in de Bijbel staat opgetekend. Ze zijn verschenen in het tijdschrift *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* in de periode van december 1998 tot en met maart 2000 en nog altijd zeer inspirerend.

Het onzevader is het gebed dat Jezus ons leert. Voor iedere leerling van Jezus is het goed te weten wat Jezus precies bedoelt met de woorden van het onzevader. Jan van Beeck verstaat de kunst om dat uit te leggen vanuit de Griekse grondteksten.

Samenvatting

Het onzevader bestaat uit zeven beden. Van Beeck: 'De eerste drie gaan over het positieve: we vragen dat de Vader zijn Naam heiligt door zijn wil te doen geschieden, zodat zijn Koninkrijk gevestigd wordt op aarde zoals in de hemel. De middelste bede gaat over datgene wat we nodig hebben om te kunnen leven en om het werk te kunnen doen dat God ons te doen geeft. De laatste drie beden gaan over het negatieve: schuld, beproeving en de slechte.'

Deze teksten als boekje

Van deze artikelen is een boekje gemaakt onder de titel 'Het onzevader uitgelegd'. Het is verkrijgbaar bij de Stichting Katholieke Charismatische Vernieuwing
e-mail: info@kcv-net.nl
telefoon: 0492-554644
website: www.kcv-net.nl

Gebruik in groepen

Op de volgende pagina's staan de oorspronkelijke artikelen, zoals ze gepubliceerd zijn bij gelegenheid van *Het jaar van de Vader*, een van de drie voorbereidingsjaren die de heilige paus Johannes Paulus II heeft uitgeroepen aan het einde van het tweede millennium. Elk artikel kan op A4 formaat worden uitgeprint om in groepen te gebruiken en te bespreken. Per bijeenkomst een artikel.

Inhoud

1. 'Jullie moeten zo bidden: ...'
2. 'Onze Vader in de hemelen'
3. 'Geheiligd moet worden de naam van U... Zoals in de hemel, zo ook op aarde'
4. 'Komen moet de koningsheerschappij van U, zoals in de hemel, zo ook op aarde.'
5. 'Geschieden moet de wil van U, zoals in de hemel, zo ook op aarde.'
6. 'Het brood van ons, het toekomstige, geef ons dat vandaag'
7. 'En vergeef ons de schulden van ons, zoals ook wij vergeven hebben aan onze schuldenaren'
8. 'En doe ons niet ingaan op beproeving'
9. 'Maar ontruk ons aan de slechte'

Bijlagen

- De nieuwe officiële tekst van het onzevader zoals in 2014 is vastgesteld voor de liturgie in Nederland en België
- Meer publicaties over gebed

Kees Slijkerman
oktober 2016

HET ONZEVADER (1)

Jan van Beeck ofm

'JULLIE MOETEN ZO BIDDEN: ...'

In het jaar dat toegewijd is aan de Vader wil ik in een aantal artikeltjes met u het onzevader bekijken. U vindt het in het evangelie van Matteüs (6,9-13). Lucas geeft een gebed dat daar heel veel op lijkt, maar dat iets korter is en niet met de woorden *Onze Vader* begint maar met enkel *Vader* (11,2-4). Het gebed zoals Lucas het doorgeeft zal ik daarom het *vadergebed* noemen.

Beide evangelisten geven het gebed dat Jezus aan zijn leerlingen onderwees een andere plaats in het geheel van hun evangelie. De kleine verschillen en het verschil in plaatsing hoeven niet te bevreedmen. Ieder schrijft nu eenmaal op zijn eigen manier, ook als hij of zij door de heilige Geest geïnspireerd wordt.

Wat Matteüs en Lucas gedaan hebben kun je vergelijken met Koos en Nelly, die allebei de foto's gaan inplakken van een busreis naar Italië van dertig jaar geleden. Koos was zelf bij het reisgezelschap; Nelly heeft de foto's gevonden bij de spullen van haar overleden man, die haar vaak over de reis verteld heeft. Beiden plakken de foto's op een eigen manier in. Koos houdt heel veel van mooie gebouwen. Die krijgen dan ook alle aandacht in zijn fotoalbum, met veel onderschriften erbij. Nelly houdt van mooie kleren. Zij plakt veel foto's in van pleinen en boulevards, waarop je mensen ziet flaneren, en zij maakt er aantekeningen bij over de modestijlen van die tijd. Geen van de twee weet nog precies hoe de tijdsvolgorde was, en ze vinden die ook helemaal niet zo belangrijk, al houden ze allebei wel de grote lijn aan: heenreis, verblijf ginds, terugreis. Koos heeft foto's die Nelly niet heeft, en andersom. Koos vindt een aantal foto's niet de moeite waard om in te plakken; Nelly een aantal andere niet. Als jij nu beide albums doorbladert herken je in het ene album veel uit het andere, maar soms denk je ook: was dat nu echt dezelfde reis?

MATTEÛS: HET ONZEVADER MIDDEN IN DE BERGREDE

Matteüs en Lucas schrijven hun evangelie allebei vanuit een grote liefde voor Jezus Christus, en vanuit een gedrevenheid om anderen die Christus bekend te maken. Maar allebei hebben ze hun eigen interesse. Bovendien had Matteüs zelf tot de groep leerlingen van Jezus behoord; Lucas niet.

Matteüs ziet Jezus vooral als een leraar in het doen van gerechtigheid. Veel uitspraken van Jezus verzamelt hij in vijf grote redevoeringen. De eerste daarvan is de Bergrede: Matteüs 5-7. Deze Bergrede begint op een moment dat Jezus geconfronteerd wordt met een geweldig grote menigte, die uit de wijde omgeving samengestroomd is om naar Hem te luisteren. Jezus kan in zijn eentje deze menigte niet echt aanspreken. Hij gaat daarom een vormingscursus geven aan zijn leerlingen, zodat Hij die leerlingen later naar groepen mensen kan sturen om in zijn naam op te treden (zie Matteüs 10,5 en 28,19).

De Bergrede is dus in de visie van Matteüs een vormingscursus** die Jezus aan speciaal daarvoor uitgekozen mensen geeft om hen zo toe te rusten dat Hij hen later kan uitzenden. In de Bergrede noemt Jezus God 17x *Vader*. Het besef dat God Vader is, is een belangrijk onderdeel van de vormingscursus. Het is ook het basisbesef van waaruit Jezus leeft en werkt. Jezus' optreden begon immers nadat Hij in de Jordaan gedoopt was; bij die doop kwam er een stem uit de hemel, die zei: 'Dit is mijn geliefde Zoon, in wie Ik vreugde vind' (Matteüs 3,17).

KIND VAN GOD ZIJN

Het besef Zoon van God de Vader te zijn moest vervolgens uitgezuiverd worden in de woestijn: tweemaal is daar een bekoring die begint met de woorden *Als U de Zoon van God bent* (Matteüs 4,3.6). Op twee manieren was deze zin een bekoring: (a) zie je wel, je bent de Zoon van God niet; (b) als je het dan echt bent, gebruik dat zoonschap dan voor je eigen voordeel. Ieder die door Jezus uitgezonden gaat worden moet net als Jezus overtuigd zijn dat hij (zij) kind van God is, en hij (zij) moet dat kind van God zijn alleen in dienstbaarheid aan God en

medemens beleven. In de Bergrede vinden wij dan ook twee accenten in de relatie tussen de leerling van Jezus en de Vader: (a) vertrouwen nu eens echt helemaal op je Vader in de hemel (zie bijvoorbeeld Matteüs 6,25-34); (b) wees onverdeeld goed zoals jullie hemelse Vader onverdeeld goed is (Matteüs 5,48; veel vertalingen hebben hier *Wees volmaakt zoals uw hemelse Vader volmaakt is; onverdeeld goed geeft de betekenis beter weer*).

In het hart van de Bergrede staan de *drie werken van gerechtigheid*: het geven van aalmoezen, het bidden en het vasten. Het bidden staat in het midden, centraal in de hele Bergrede. Van alle drie de werken zegt Jezus eigenlijk hetzelfde: doe het niet voor het oog van de mensen, maar doe het in het verborgene: voor je Vader, die in het verborgene ziet. Jezus keurt daarmee een praktijk af die kennelijk in sommige joodse kringen was ingeburgerd (trouwens keer op keer opnieuw kan inburgeren, ook in katholieke kringen, ook in charismatische kringen!). Bij het bidden voegt Matteüs echter nog een andere 'foto' toe: een woord van Jezus dat niet gericht is tegen de joodse praktijk, maar tegen de heidense. De heidenen denken dat ze vanwege hun veelheid van woorden verhoord zullen worden. Dat gaat helemaal in tegen het besef dat God je liefhebbende Vader is, die al weet wat je nodig hebt voordat je erom vraagt. 'Jullie moeten zo bidden', zegt Jezus dan, en dan volgt het onzevader.

BID OP DEZE MANIER

Dat woordje *zo* kun je op twee manieren lezen. Je kunt het lezen als *met deze woorden*. Dan zou het betekenen dat wij altijd precies de woorden van het onzevader moeten bidden. Deze uitleg lijkt niet erg waarschijnlijk. Jezus keurt namelijk eerst de *manier* van bidden van sommige joden af; daartegenover stelt Hij een andere *manier*: het bidden in de binnenkamer, niet voor het oog van de mensen maar voor de Vader, die in het verborgene ziet. Vervolgens keurt Hij de *manier* van bidden van de heidenen af, en stelt daartegenover dus op de eerste plaats ook weer een andere *manier* van bidden. Ook uit het feit dat het vadergebed bij Lucas enigszins afwijkt van het onzevader bij Matteüs kun je al afleiden dat het op de eerste plaats om de manier van bidden gaat, en op de tweede plaats pas om een concreet gebed. Dat concrete gebed vinden wij natuurlijk ook

belangrijk en wij koesteren het als een waardevol geschenk van Jezus: van generatie op generatie hebben wij het onzevader gebeden, bestudeerd, bemediteerd en aan anderen onderwezen. Maar daarnaast mogen en moeten we ook met onze eigen woorden, heel eenvoudig rechttoe rechtaan met onze Vader spreken.

LUCAS: HEER, LEER ONS BIDDEN

Waar plaatst Lucas het vadergebed? Lucas is o.a. geïnteresseerd in de heilige Geest en in het op weg zijn. Een groot stuk van zijn evangelie gaat over Jezus' reis naar Jeruzalem (9,51 tot en met 19,44). Heel veel van zijn 'foto's' heeft Lucas in het kader van deze reis ingeplakt. Ook de 'foto' van het vadergebed: Lucas 11,2-4.

Jezus heeft reeds de twaalf en daarna de tweeënzeventig uitgezonden (Lucas 9,2; 10,1). De leerlingen waren verrast over de kracht die zij bezaten: 'Heer', zeiden ze, 'zelfs de demonen onderwerpen zich aan ons in uw naam' (10,17). Van de andere kant, er was ook het geval van een bezeten zoon waarbij de leerlingen niets konden doen (Lucas 9,40). Het is heel begrijpelijk dat zij bij willen leren, zodat zij meer kunnen doen. Als dan op de reis naar Jeruzalem Jezus weer eens een keer in gebed is (Lucas 11,1) laten de leerlingen het er niet bij zitten, zij wachten tot Hij opgehouden is en dan vragen zij Hem: 'Heer, leer ons bidden, zoals ook Johannes het zijn leerlingen geleerd heeft.' Jezus leert hun dan het vadergebed. Lucas voegt er direct een andere 'foto' aan toe: een onderricht waarin Jezus zegt dat wij aanhoudend moeten bidden, ook al hebben wij zelf het idee dat wij onbeschaamd bezig zijn. Op het eind blijkt dat het vooral over het bidden *om de heilige Geest* gaat. Wat Lucas hier schrijft wordt in praktijk gebracht in Handelingen 1,14, als de leerlingen van Jezus, samen met Maria en de vrouwen en familieleden van Jezus, trouw en eensgezind in gebed blijven, in afwachting van de heilige Geest.

In de volgende nummers zullen wij de inhoud van het onzevader nader bekijken. Er is hier een praktische moeilijkheid. Er zijn vier Nederlandstalige versies van dit gebed gangbaar: protestants, katholiek-Nederlands, katholiek-Vlaams, oecumenisch.*** Elke vertaling heeft sterke en zwakke punten. Ik zal

van de oorspronkelijke Griekse tekst uitgaan, hopen dat ieder zelf de brug kan slaan naar de versie die hij of zij gewend is te gebruiken.

*Lucas heeft ook een soort Bergrede, meestal *veldrede* genaamd: Lucas 6,17-49, maar de 'foto' van het vadersgebed staat daar niet in.

**Meer over deze vormingscursus van Jezus in Jan van Beek zijn boekje 'Een basiscursus voor mensenvissers -

Negen artikelen over de zaligsprekingen', verkrijgbaar bij de Stichting Katholieke Charismatische Vernieuwing. De tekst staat ook als [a4080](#) op www.kcv-net.nl.

***In 2016 hebben de Nederlandse en Belgische bisschoppenconferenties gezamenlijk een nieuwe officiële katholieke vertaling ingevoerd voor de liturgie, ter vervanging van de katholiek-Nederlandse en katholiek-Vlaamse versie. Zie de tekst op de laatste pagina van deze pdf.

HET ONZEVADER (2)

Jan van Beeck, ofm.

"ONZE VADER IN DE HEMELN"

Het gebed dat Jezus ons leert begint met een heel korte aanspraak: 'Onze Vader in de hemelen', of, zoals vaak vertaald wordt: 'Onze Vader, die in de hemelen zijt'. In het vadergebed van Lucas 11,2-4 is de aanspraak nog korter: 'Vader'.

In deel 1 sprak ik al over de centrale plaats van de *Vader* in de Bergrede. Jezus leeft zelf vanuit het besef dat Hij Zoon van de Vader is. Aan zijn leerlingen probeert Hij ook het besef bij te brengen dat ze kinderen zijn van de liefhebbende Vader. Ook ons probeert Hij hetzelfde besef bij te brengen: wij zijn allemaal kinderen van de Vader in de hemel, die zielsveel van ons houdt. Natuurlijk zijn wij niet Zoon van God zoals Jezus Christus dat is. Christus is een Persoon van de Drie-eenheid, wij niet. Om het onderscheid aan te geven gebruikt Johannes het woord *Zoon* (Huios) voor Jezus en het woord *kind* (teknon) voor de mens.*

Ik zal voor onze positie het woord *kind* gebruiken. Het heeft een dubbel voordeel: het maakt onderscheid tussen onze plaats en die van Christus, en het maakt geen onderscheid tussen man en vrouw.

VADER

Het woord *Vader* op zich is al een gebed. Je kunt het woord als gebed uitspreken om de Vader te danken, te prijzen, te aanbidden, om je verbondenheid met Hem uit te drukken of om Hem te vragen om vergeving of om een andere gunst. Door het woord *Vader* uit te spreken leg je een relatie met God. Je komt uit je eigen kringetje. Daarmee open je ook de deur voor de Vader, zodat Hij jou beter kan aanraken met zijn liefde.

Helaas is niet voor iedereen *Vader* een geschikt woord. Misschien heb jij heel pijnlijke herinneringen aan jouw aardse vader, zo erg dat het woord *vader* jou blokkeert. Je kunt je bij het uitspreken van het woord *Vader* niet vertrouwd overgeven aan Gods liefde, integendeel. Wat niet kan kan niet: het heeft geen zin jezelf te forceren door toch *Vader* te zeggen. Uiteraard kun je innerlijke genezing zoeken voor de verwondingen die je bij je vader opgelopen hebt. Maar zolang je geen innerlijke genezing**** hebt ontvangen zit je

met een probleem. Misschien helpt een ander woord jou in deze situatie beter: een woord dat kan uitdrukken dat God de bron van jouw leven is en van jou houdt. Dat God zichzelf in jou ziet. Dat Hij het belangrijk vindt dat jij er bent. Dat Hij ervan houdt dat jij contact met Hem onderhoudt. Want daar gaat het om als we God *Vader* noemen. En daarom mag je in je privé-gebed God ook anders aanspreken: Lieve God, Grote Vriend, Moeder, U die mij hebt geschapen, etc. Uiteraard wordt zo'n privé-woord daarmee niet de standaard voor het officiële gebed van de Kerk.

Er wordt een *mannelijk* woord gebruikt: Vader. We komen hier in aanraking met een joods beeldend spreken dat misschien wat uitleg behoeft. God wordt vergeleken met een man, de gemeenschap (of het volk) als een met een vrouw, de band tussen God en gemeenschap met een huwelijk. Zo lezen wij in Jesaja 62,5 (dit wordt tot het volk gezegd): 'Zoals een jongeman een meisje huwt, zo zal Hij, die u opbouwt, u huwen. En zoals de bruidegom blij is met zijn bruid, zo zal uw God blij zijn met u.' De Kerk heeft dit beeldend spreken overgenomen. Een volgende stap is dat de christen niet alleen God als zijn Vader ervaart maar ook de Kerk als zijn moeder. God, onze Vader; de Kerk, onze moeder: het gezin is compleet. Uiteraard zijn dit allemaal beelden. Ze proberen de diepe verbondenheid van God en zijn volk uit te drukken. Als deze beelden je niet helpen, probeer het dan met andere beelden.**

Reeds in het Eerste Testament wordt God Vader genoemd. In het Nieuwe Testament gebeurt dit weliswaar veel vaker, maar nieuw is het niet. Zo lezen we al in Deuteronomium 32,6: 'Is dat uw dank aan de HEER, dwaas, onnozel volk? Hij is toch uw Vader, Hij heeft u verwekt, Hij heeft u gemaakt en het leven gegeven.' In Jezus Sirach 23,1 staat: 'Heer, Vader en meester van mijn leven'.

MOEDERLIJKE TREKKEN

Op andere plaatsen wordt dat vaderlijke aangevuld met moederlijke trekken. In Jesaja 49,15 staat: 'Zal een vrouw haar zuigeling vergeten, een moeder zich niet erbarmen over het kind van haar schoot? En zelfs als die het zouden vergeten, Ik vergeet u nooit!' En in Jesaja 66,13: 'Zoals een moeder haar kind troost, zo zal Ik u troosten.'

Met het woord *Vader* vertalen wij het Griekse woord *Patêr*. Jezus zelf gebruikt het woord *Patêr* als Hij bidt: 'Ik dank U, Vader, Heer van hemel en aarde' (Matteüs 11,25)***. *Patêr* op zijn beurt is een vertaling van het Aramese *Abba*. Drie keer wordt dat Aramese woord in het Nieuwe Testament gebruikt. In Marcus 14,36 zegt Jezus het zelf: 'Abba, Vader', bad Hij, 'U kunt alles. Neem deze beker van Mij weg. Maar niet wat Ik wil, maar wat U wilt.' In Romeinen 8,15 schrijft Paulus: 'U hebt een Geest van kindschap ontvangen, die ons doet uitroepen: Abba, Vader!' En in Galaten 4,6 lezen wij: 'God heeft de Geest van zijn Zoon in ons hart gezonden, die roept: Abba, Vader!'

kenners van het Aramees wijzen erop dat *Vader* eigenlijk een te plechtige vertaling is voor *Abba*. *Abba* is het woord waarmee een kind zijn vader aanspreekt. *Papa* is dan een betere vertaling, want meestal spreken kinderen zo hun vader aan. Zo vertrouwelijk mogen wij met onze Vader omgaan. Ik denk dat dit voor veel christenen nog echt wennen is! Voor veel mensen is zo'n manier van bidden te kinderlijk. Jezus weet dat. Hij zegt dan ook: 'Ik verzeker jullie, als je niet verandert en wordt als kinderen, kom je het koninkrijk der hemelen niet eens binnen. Wie zich dus klein maakt als dit kind, die is de grootste in het koninkrijk der hemelen' (Matteüs 18,3-4).

ONZE

Jezus leert zijn leerlingen *onze* Vader te zeggen. '*Onze* Vader' betekent de Vader van ons samen: van al die mensen van wie Hij de Vader is. Ik ben als Brabander met dit spraakgebruik vertrouwd, dat overigens in meer dialecten voorkomt. Bij ons is het niet *mijn vader* en *mijn moeder* maar *ons vader* en *ons moeder*, *ons Trees*, *ons Kees*. Ik vind dit spraakgebruik iets warms hebben: het drukt uit dat je samen een groep bent, een geheel. Mijn relatie tot mijn vader is niet louter een één-op-

éénrelatie: het is een relatie binnen het geheel van het gezin. Zo is het ook met mijn relatie tot God de Vader. In het hele onzevader, en ook in het vadergebed van Lucas, komt geen *ik* voor en geen *mijn*! Wij bidden steeds in verbondenheid met al die mensen van wie Hij Vader is. Al die mensen kunnen mij iets leren over Hem, en ik kan hun misschien iets vertellen over mijn ervaringen met die Vader. Dat woord *onze* maakt mogelijk dat wij samen bidden, samen dienstbaar zijn, samen liturgie vieren, dat wij catechese en geestelijke begeleiding geven en ontvangen.

IN DE HEMELEN

Jezus leert zijn leerlingen te zeggen: '*Onze Vader in de hemelen*'. *In de hemelen* maakt duidelijk dat het niet over een aardse vader gaat. Matteüs gebruikt graag (maar niet altijd) het meervoud *hemelen* als hij het over de woonplaats van God heeft, en het enkelvoud *hemel* als hij het luchtruim bedoelt. Met *hemelen* duidt Matteüs ook vaak God zelf aan, vooral in de uitdrukking *het koninkrijk der hemelen*. Mensen van nu verstaan deze uitdrukking gemakkelijk als het hiernamaals. De betekenis is echter *het koninkrijk van God*: dat koninkrijk is al begonnen. Uit eerbied vermijdt Matteüs hier het woord *God*, en stelt er het woord *hemelen* voor in de plaats.

In de Bergrede staat zevenmaal *Vader in de hemelen* en viermaal *hemelse Vader*. Deze uitdrukkingen plaatsen de Vader buiten het alledaagse. Hij is iemand die alles van een afstand beziet, met liefde, wijsheid en macht, ver boven ons, ver boven onze begrippen. Onze Papa die zo groot is... en die wij toch Papa mogen noemen. De hemelse Vader, die in het verborgene ziet. De hemelse Vader, die hart voor ons heeft, die weet wat we nodig hebben, die voor ons zorgt. De hemelse Vader, onverdeeld goed voor iedereen, die ons vraagt ook onverdeeld goed te zijn. De hemelse Vader, die vergeeft en vraagt te vergeven. De hemelse Vader, die in ons zijn goede werken wil laten zien. Met die hemelse Vader van ons allemaal treden wij in contact als wij bidden '*Onze Vader in de hemelen*'.

*In Johannes 20,17 zegt Jezus: "Ik stijg op naar mijn Vader die ook jullie Vader is"; Hij zegt niet: onze Vader. Paulus echter gebruikt het woord *zoon* ook voor de mens (bijvoorbeeld in Galaten 4,6: 'En dit is het bewijs dat u zonen bent...'). Ook in Matteüs 5,9 staat letterlijk zonen waar de Willibrordvertaling van 1995 kinderen vertaalt: '

Gelukkig die vrede brengen, want zij zullen kinderen van God genoemd worden'.

** Geen enkel beeld kan ten volle uitdrukken wie God is, maar elk beeld kan voor een deel de weg wijzen. Vader wijst de weg, maar men mag er bijvoorbeeld niet uit afleiden dat God een mens zou zijn (zie Hosea 11,9: 'Ik ben God, Ik ben geen mens.')

*** Zie ook het zogenoemde hogepriesterlijk gebed in Johannes 17.

****Zie over innerlijke genezing bijvoorbeeld het boekje *Innerlijke genezing* van Tiny en Karel Pouwels, verkrijgbaar bij de Stichting Katholieke Charismatische Vernieuwing. De tekst staat ook als [0261](#) op www.stucom.nl.

HET ONZEVADER (3)

'Geheilgd moet worden de naam van U...
Zoals in de hemel, zo ook op aarde'

Jan van Beeck ofm.

Na de aanhef *Onze Vader in de hemelen komen er zeven beden*. (Het vadergebed bij Lucas heeft er vijf). De eerste drie beden worden afgesloten met *zoals in de hemel, zo ook op aarde*. Deze afsluitende regel heeft niet alleen betrekking op het geschieden van de wil, maar ook op de heiliging van de Naam en op het komen van de koningsheerschappij. Eigenlijk staat er driemaal hetzelfde, iets anders verwoord. De eerste drie beden vormen dus een geheel. De samenhang van de eerste drie beden wordt nog versterkt doordat ze alle eindigen met van U: de Naam van U, het rijk van U en de wil van U.

VAN GRIEKS NAAR NEDERLANDS

De eerste drie beden staan geformuleerd in de derde persoon van de gebiedende wijs. In het Nederlands kennen we deze vorm niet. Wij kunnen ons behelpen met een aanvoegende wijs (*worde geheilgd*), ofwel kunnen het woord moeten gebruiken: Geheilgd *moet* worden.

De vertaler zit met nóg een moeilijkheid. Alle zeven beden staan in de onbepaalde tijd (aoristus), een tijd die in het Nederlands niet bestaat. In het Grieks wordt daarmee uitgedrukt dat het *eens voor al* moet gebeuren. Zo zijn het beden die gericht zijn op de voleinding van de tijden. In de Nederlandse vertaling kun je dat niet uitdrukken.

En ten slotte is er de moeilijkheid dat de vertaler moet kiezen: *de Naam van U* of *de Naam van Jou*.

Wij zijn in het Nederlands gewend God aan te spreken met *Gij* of met *U*. Wanneer je echter je aardse vader aanspreekt met *jij* is het consequent ook je hemelse Vader met *Jij* aan te spreken. Ik ben nog van de generatie die *u* tegen de ouders zegt, dus ik houd het hier ook op *U*. Ik kan me voorstellen dat jongeren liever *Jij* zeggen.

DE NAAM: EEN PROGRAM

Wat is die Naam? In het joodse denken is de naam een program. Stel, u gaat een loodgietersbedrijf beginnen. U zoekt een goede naam. U *kunt* het bedrijf natuurlijk *Treuzelaar* noemen. Dat zal u echter weinig klanten opleveren. Ook de naam *De vette rekening* is niet aantrekkelijk. Beide namen geven een verkeerd beeld van wat u wilt zijn

voor anderen: van uw program. Dus neemt u bijvoorbeeld de naam *De snelle hulp*. Als ik dan een lekkage heb en ik kijk in het telefoonboek, dan blijft mijn vinger bij uw naam steken: die bel ik! Natuurlijk moet u vervolgens uw naam wel waarmaken. Als ik drie dagen moet wachten voordat u komt, dan ga ik spotten met uw naam, en als anderen dat ook gaan doen kunt u de zaak wel sluiten. Maar dat doet u niet, u komt zo gauw u kunt, en u hebt uw spullen bij u, u weet vlug wat er aan de hand is, u repareert het vakkundig, u geeft mij nog een tip hoe ik lekkages kan voorkomen, u legt uit waarom het zoveel kost, en warempel, met *vreugde* betaal ik mijn rekening, en snel ook, want ik wil een volgende keer ook graag zo goed door u geholpen worden. En op het eerstvolgende familiefestje vertel ik enthousiast hoe goed u bent. Zo wordt de naam van u groot en geëerd in de hele stad.

Zo is het ook met Gods Naam. God heeft vele namen in de Bijbel. De belangrijkste daarvan is wel de naam JHWH. Uit eerbied spreken we die Naam liever niet uit; in plaats daarvan zeggen we dan meestal HEER. Meer dan 6800 keer staat die Naam in de Bijbel. De betekenis ervan is ongeveer *Hij-zal-er-zijn*. God openbaart deze Naam aan Mozes in Exodus 3,14 '*Ik ben die is*'. Letterlijk staat er een heel raadselachtige zin: '*Ik zal er zijn die Ik er zal zijn*'. Mozes ontdekt wat die Naam betekent: met de hulp van *Hij-zal-er-zijn* lukt het Mozes zijn volk uit Egypte te leiden. Met de hulp van *Hij-zal-er-zijn* brengt Mozes zijn volk de Rode Zee door. Met de hulp van *Hij-zal-er-zijn*

krijgt Mozes water uit de rots en brood uit de hemel. Met vreugde brengt het volk offers aan *Hij-zal-er-zijn*, het maakt zijn Naam groot en probeert naar zijn aanwijzingen te leven. God van zijn kant maakt zijn Naam groot door er inderdaad voortdurend te zijn, zoals Hij in zijn Naam belooft.

In de Tien Geboden staat het gebod *Gij zult de Naam van de Heer, uw God, niet zonder eerbied gebruiken*. Letterlijk staat er in Exodus 20,7 '*Verhef de Naam van Hij-zal-er-zijn, uw God, niet tot leegheid*'; de Willibrordvertaling van 1995 vertaalt heel juist '*U zult de Naam van de Heer uw God niet lichtvaardig gebruiken*'. Ik keer even terug naar het voorbeeld van u als loodgieter. Stel dat ik elk ogenblik bij u aan de lijn zou hangen en u zou vragen: Snelle hulp, kom mij toch helpen - terwijl er niets aan de hand is. U zou er niet van gediend zijn. Zo houdt God er ook niet van dat zijn Naam zonder enige reden gebruikt wordt, of, nog erger, voor verkeerde doeleinden. Als ik bijvoorbeeld bij Gods Naam zweer dat ik iets niet gestolen heb terwijl ik het wel gestolen heb, misbruik ik zijn Naam. Of als ik God aanroep om een ander kwaad te doen. God is een God van liefde, Hij wil niet zo voor mijn karretje gespannen worden. Vloeken is ook een lichtvaardig gebruiken van Gods Naam: Gods Naam wordt dan gebruikt (misbruikt dus) om stoer over te komen, of om woorden kracht bij te zetten, of... zomaar.

HEILIGEN

Jezus leert ons te bidden: *Geheiligd moet worden de Naam van U*. De betekenis van het woord *heilig* (Hebreeuws: kadosj) heeft in de Bijbel een ontwikkeling doorgemaakt. Oorspronkelijk was kadosj een kenmerk van God zelf: God is heilig, dat wil zeggen majestueus, rein, geheel anders dan de wereld. Vervolgens werd kadosj gebruikt voor dingen die in de eredienst een rol speelden. Deze moesten geheiligd worden. Ook de mens moest zich heiligen (bijvoorbeeld door wassingen) om voor God te kunnen verschijnen. Je kunt dit de rituele heiligheid noemen. Later, vooral bij de profeten, kreeg het begrip heiligheid ook morele aspecten: rechtvaardigheid, dienst aan de armen en weduwen. In het Nieuwe Testament komt er

de heiliging in Christus door de heilige Geest waardoor we kind van de Vader worden, en als het goed is een levenshouding hebben die daarbij past.

Een goede illustratie van de betekenissen van *kadosj* biedt de zin *Weest heilig, omdat Ik heilig ben*, die enkele malen in Leviticus voorkomt. In 11,44-45 heeft deze een rituele betekenis: het gaat daar over het niet-eten van onreine dieren. In Leviticus 19,2 en 20,7 gaat het over het zich onthouden van contact met afgoden, over de wijze van offeren, over de zorg voor de armen en over allerlei morele zaken. In 20,26 gaat het weer over het niet-eten van onreine dieren en het zich onthouden van occulte zaken.

In het Nieuwe Testament wordt deze tekst driemaal aangehaald. Letterlijk in 1 Petrus 1,16, waar het gaat over een leven dat niet beheerst wordt door de lusten; in een iets andere vorm in Matteüs 5,48: 'Jullie zullen dus onverdeeld goed zijn, zoals jullie hemelse Vader onverdeeld goed is'; en in Lucas 6,36: 'Wees barmhartig, zoals jullie Vader barmhartig is'.

DE VADER HEILIGT ZIJN NAAM

De Naam van de Vader moet geheiligd worden. Door wie? Op de eerste plaats door God zelf. Hij heiligt zijn Naam door zijn 'program' waar te maken: door er te zijn, majestueus, verlossend, bevrijdend. Zo staat in Ezechiël 36,23: 'Ik zal mijn grote Naam die onder de volken ontheiligd is, die gij te midden van hen ontheiligd hebt, heiligen' (vertaling NBG). God heiligt zijn Naam vooral door het joodse volk uit de ballingschap te laten terugkeren, zodat het weer in zijn eigen land kan wonen.

In het evangelie van Johannes wordt de uitdrukking *de Naam verheerlijken* gebruikt; de betekenis is dezelfde als in *de Naam heiligen*. Jezus zegt in Johannes 12,28: 'Vader, verheerlijk uw Naam!' De Vader verheerlijkt zijn Naam vooral door het lijden en de dood van Jezus te aanvaarden en Hem het nieuwe leven te geven: door de grote daden van verlossing dus. De Naam van de Vader moet geheiligd worden *zoals in de hemel*, zo ook op aarde. Dezelfde gedachte horen we in de

kedoesja, een gebed dat in de synagoge gebeden wordt als er minstens tien mannen zijn. Het begin ervan luidt* :

(Voorzanger) Wij zullen uw Naam heiligen in de wereld, zoals ze hem heiligen in de hoge hemelen, zoals geschreven is door de hand van uw profeet:

'En de een roept tot de ander en zegt:
(Voorz. + gem.) Heilig, heilig, heilig,
de Heer der legerscharen,
vervuld is de hele aarde van zijn glorie' (Jesaja 6,3).

Wanneer wij bidden Geheiligd moet worden de Naam van U vragen wij God dus dat Hij nu en voor altijd zijn Naam groot maakt, heiligt.

Tegelijk verplichten wij ons om onszelf in te zetten voor de heiliging van die Naam. Lofprijzing is een van de vele manieren om dit te doen. Maar ook hulp vragen: door God om hulp te vragen geven we Hem de kans *er te zijn voor ons*. Daarover kunnen wij aan anderen vertellen: ook met getuigenissen maken wij zijn Naam groot. Bovendien moeten wij ons inzetten voor de dingen van zijn Koninkrijk, en wij moeten leven naar zijn wil. Daarmee komen wij al vanzelf in de tweede en derde bede.

* Zie D.J. van der Sluis e.a., Elke morgen nieuw. Inleiding tot de Joodse gedachtenwereld aan de hand van de Sjmoné Esré, het Achttiengebed, B.Folkertsma-stichting voor Talmudica, 1979 z.pl., pag. 174.

HET ONZEVADER (4)

Komen moet de koningsheerschappij van U,
zoals in de hemel, zo ook op aarde.

Jan van Beeck ofm.

In het vorige nummer heb ik met u de eerste bede van het onzevader bekeken. Ik breng u even in herinnering wat ik toen al zei: de eerste drie beden vormen één geheel. Samen worden ze afgesloten door de woorden *zoals in de hemel, zo ook op aarde*. In deze aflevering bespreek ik de bede *Komen moet de koningsheerschappij van U zoals in de hemel, zo ook op aarde*.

KONINGSHEERSCHAPPIJ VAN U

Na lang aarzelen heb ik gekozen voor de vertaling *koningsheerschappij*. In het Grieks staat er *basileia*. dit woord is afgeleid van *basileus*, koning. Soms betekent *basileia* het gebied waarin een koning heerst, en dan kun je het vertalen met koninkrijk. Bijvoorbeeld in Matteüs 4, als Jezus door de duivel op de proef wordt gesteld. In vers 8 staat: 'Weer nam de duivel Hem mee, nu naar een zeer hoge berg. Hij liet Hem alle koninkrijken van de wereld zien met al hun pracht'. Hier betekent *basileia* een koninkrijk dat je op de wereldkaart kunt aanwijzen. Maar *basileia* kan ook *koningsmacht* of *koningschap* betekenen. In Lucas 19,12 staat bijvoorbeeld: 'Iemand van adel vertrok naar een ver land om het koningschap te ontvangen, en dan terug te keren'. Ongeveer die betekenis heeft *basileia* in het onzevader. Ik heb voor het woord *koningsheerschappij* gekozen, omdat het voor mij nog meer uitdrukt dat God aan het regeren is. De bedoeling is natuurlijk niet dwingelandij of tirannie. Dat zou helemaal tegen de geest van Jezus ingaan, want Jezus is een Heer en Meester die dient en de voeten wast (Matteüs 20,28; Johannes 13,14).

In het onzevader bidden wij dus dat Gods koningsheerschappij komt. In de vorige aflevering zei ik al dat in de Griekse tekst al de beden van het onzevader in de onbepaalde tijd staan: de aoristus. Deze tijd bestaat in het Nederlands niet. In het Grieks wordt daarmee uitgedrukt dat iets *eens voor al* moet gebeuren. Wij bidden hier dus niet dat er een beetje vordering in de koningsheerschappij van God komt, maar dat die heerschappij er totaal en definitief komt. Het is een bede om de voleinding van de tijden.

PROFETEN SPRAKEN

Wat mogen wij verwachten van de koningsheerschappij van God? Het Eerste Testament geeft er ons al een idee van, bijvoorbeeld in Micha 4,3-4a:

Hij zal rechtspreken tussen de vele volken
en machtige natiën tuchtigen,
al wonen zij nog zo ver.
Dan smeden zij hun zwaarden om tot
ploegscharen
en hun speerpunten tot snoeimessen;
geen volk heft het zwaard meer tegen een
ander
en de oorlog leren zij niet meer.
Iedereen zal onder zijn wingerd zitten
of onder zijn vijgeboom, door niemand
opgeschrikt.

En in Psalm 146,7-10 lezen wij:

... voor het recht van de onderdrukten komt
Hij op,
Hij geeft de hongerigen brood,
de HEER maakt de gevangenen vrij,
de HEER opent blinden de ogen,
de HEER richt de verslagenen op,
de HEER heeft de rechtvaardigen lief,
de HEER neemt de vreemdeling in
bescherming,
wees en weduwe staat Hij bij,
maar de bozen zet Hij op een dwaalspoor.
De HEER is Koning, Koning voor altijd,
Sion, de Heer is jullie God, van generatie
op generatie.
Halleluja.

Het koninkrijk van God moeten we dus niet te geestelijk verstaan: het komt tastbaar hier op aarde aanwezig, en het wordt gekenmerkt door gerechtigheid, vrede en vreugde door de heilige Geest (Romeinen 14,17).

JEZUS SPREEKT ER OVER

In het optreden van Jezus neemt de koningsheerschappij (of: het koninkrijk) van God een grote plaats in. Jezus' eerste boodschap is: 'De tijd is rijp en het koninkrijk van God is ophanden. Bekeer u! Heb geloof in de goede boodschap' (Marcus 1,15). Matteüs vermijdt uit eerbied meestal het woord *God* en spreekt doorgaans van *het koninkrijk der hemelen*. Zo horen wij in de eerste zaligspreking: 'Gelukkig die arm van geest zijn, want hun behoort het koninkrijk der hemelen', en in de achtste: 'Gelukkig die vervolgd worden vanwege de gerechtigheid, want hun behoort het koninkrijk der hemelen' (Matteüs 5,3.10). In de Bergrede zegt Jezus dat we grote gerechtigheid moeten hebben, willen we het koninkrijk der hemelen binnegaan (Matteüs 5,20), en dat we vóór alles het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid moeten zoeken (Matteüs 6,33).

Jezus vertelt ook veel parabels over het koninkrijk: de zaaier (Matteüs 13,1-9.18-23); het onkruid tussen de tarwe (13,24-30); het mosterdzaadje (13,31-32); de zuurdesem (13,33); de schat, in de akker verborgen (13,44); de koopman, op zoek naar mooie parels (13,45-46); het sleepnet dat op de oever getrokken wordt (13,47-48); de koning die afrekening houdt (18,23-35); de landeigenaar die arbeiders voor zijn wijngaard huurt (20,1-16); de koning die een bruiloftsfeest voor zijn zoon gaf (22,2-14); de tien meisjes (25,1-13). Deze parabels vertellen ons dat het koninkrijk in goede grond ontvangen moet worden, dat het dan langzaam groeit, dat nu het goede van het koninkrijk vermengd is met het slechte van de tegenstander, dat wij een keuze moeten maken voor dit koninkrijk, en dat wij lange adem moeten hebben als de komst langer duurt dan wij gedacht hadden. Willen wij er binnegaan, dan moeten wij van harte anderen vergeven (Matteüs 18,23-35); moeten wij kunne loslaten (Matteüs 19,24.29); en moeten

wij met de werken van de Heer bezig zijn en geweest zijn (Matteüs 25,14-46).

JEZUS, DE AANSPREEKBARE LEIDER

Jezus zelf blijkt de aanspreekbare leider van het koninkrijk van God te zijn. Daarom is zijn naam ook Christus (= Messias): Gezalfd, d.w.z. die tot koning gezalfd is. Jezus wordt kort na zijn geboorte al door de magiërs uit het oosten als koning erkend (Matteüs 2,1-11). Nathanaël erkent Jezus als de koning van Israël (Johannes 1,49). In zijn penbaar leven doet Jezus de werken die bij het koninkrijk (de koningsheerschappij) van God horen. Zo drijft Jezus boze geesten uit, geeft blinden het zien, lammen het lopen, zondaars en zondaresen vergeving, en aan hongerigen brood. In Matteüs 12,28 zegt Jezus: 'Maar als Ik met de hulp van de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is kennelijk het koninkrijk van God onder u gekomen'. Pilatus erkent Hem als koning (Johannes 19,19-22). Het sterven en verrijzen van Jezus vormen samen zijn ingaan in het koninkrijk (in de koningsheerschappij), zoals te lezen is in Lucas 23,42-43: 'Daarop zei hij: "Jezus, vergeet mij niet wanneer U in uw koninkrijk komt". Hij zei tegen hem: "Ik beloof je, vandaag nog zul je bij Mij zijn in het paradijs".'

De koningsheerschappij van God in Christus heeft nog niet haar volle omvang. Ze is nog op weg naar haar voltooiing, op het einde van de tijden, als Jezus Christus komen zal om te oordelen (Matteüs 25,31) en zijn Rijk volledig te vestigen.

Wij bevinden ons nu in de tussentijd. Iedere keer als wij in het onzevader bidden *Komen moet de koningsheerschappij van U ... zoals in de hemel, zo ook op aarde* vragen wij om de definitieve komst van die koningsheerschappij. Wij vragen dat God hier op aarde regeert zoals Hij in de hemel regeert. Tegelijk stellen wij ons voor zijn regering beschikbaar. Natuurlijk moet dat beschikbaar-zijn ook blijken in onze daden van liefde en gerechtigheid.

HET ONZEVADER (5)

Geschieden moet de wil van U
zoals in de hemel, zo ook op aarde.

Jan van Beeck, ofm.

In de vorige nummers heb ik met u de eerste en de tweede bede van het onzevader bekeken. Samen met de derde vormen ze één geheel, dat afgesloten wordt door de woorden 'zoals in de hemel, zo ook op aarde'. In deze aflevering kom ik tot de derde van deze drie: Geschieden moet de wil van U.

OM DE DEFINITIEVE VERVULLING

'Uw wil geschiede' klinkt voor velen als een gebed van berusting. Een gebed dat je bidt als er iets vreselijks dreigt te gebeuren; je probeert het uit alle macht te ontwijken, maar je voelt dat het onvermijdelijk is. Zo kun je het gebed verstaan dat Jezus zelf in Getsemane (Matteüs 26,42) bidt: 'Mijn Vader, als het niet mogelijk is dat deze beker voorbijgaat zonder dat Ik hem drink, laat uw wil dan geschieden'.

Voor ieder van ons zijn er zulke momenten in ons leven. Voor Jezus als mens was het een hele opgave ja te zeggen tegen de wil van de Vader; voor ons kan dat ook zo zijn. Dan kan het heel belangrijk zijn dat wij het gebed van Jezus 'Laat uw wil dan geschieden' ook bidden. Maar... het is niet de derde bede van het onzevader. In het onzevader bidden wij om de definitieve vervulling van Gods wil: deze definitieve vervulling komt wanneer de hele wereld zich door God laat gezegen.

De bede over de wil komt in het vadergebed (Lucas 11,2-4) niet voor. Een verklaring zou kunnen zijn dat Jezus vaak met zijn leerlingen gebeden heeft in steeds wisselende vorm, en dat Matteüs een van de vele vormen geeft en Lucas een andere. Inhoudelijk is er overigens geen verschil; de drie beden bij Matteüs en de twee beden bij Lucas komen alle op hetzelfde neer. Het koninkrijk komt doordat de Vader zijn Naam heiligt en zijn wil laat geschieden.

JEZUS EN DE WIL VAN DE VADER

Matteüs heeft veel aandacht voor het volbrengen van de wil van de Vader. Zo staat er in Matteüs 7,21: 'Niet ieder die Heer! Heer! tegen Mij zegt, zal het koninkrijk der hemelen

binnengaan, maar alleen hij die de wil doet van mijn Vader in de hemel' (zie ook Matteüs 12,50). Ook in het evangelie van Johannes neemt de wil van de Vader een grote plaats in. Jezus is één met de Vader, en dus is zijn wil één met die van de Vader. Zie bijvoorbeeld Johannes 6,38-40: 'Want niet om mijn eigen wil te doen ben Ik uit de hemel neergedaald, maar om de wil te doen van Hem die Mij gezonden heeft. Dit is de wil van Hem die Mij gezonden heeft: dat Ik van allen die Hij Mij heeft toevertrouwd, niemand verloren laat gaan, maar hen allemaal op de laatste dag laat opstaan. Want dit is de wil van mijn Vader: dat wie de Zoon ziet en in Hem gelooft, eeuwig leven bezit en dat Ik hem op de laatste dag laat opstaan'.

WORD ANDERE MENSEN

Als je deze bede bidt, verplicht je je ertoe er aan mee te werken dat de wil van de Vader daadwerkelijk geschiedt, nu al. Anders ben je met jezelf in tegenspraak. De wil van de Vader in de hemel doen houdt natuurlijk in dat je de tien geboden naleeft. Maar er is meer: het gaat ook om de taak die God jou concreet oplegt. Net als Jona kun je ervan weglomen, de andere kant op (Jona 1,3). Je kunt de taak ook accepteren, met alle moeilijkheden en lasten die erbij horen, in grote en kleine dingen, als het meezit en als het tegenzit. Paulus waarschuwt ons dat dat een hele omvorming in onszelf met zich meebrengt: 'Stem uw gedrag niet af op deze wereld. Word andere mensen, met een nieuwe gezindheid. Dan bent u in staat uit te maken wat God van u wil, en wat goed is, welgevallig en volmaakt' (Romeinen 12,2).

HET ONZEVADER (6)

'Het brood van ons, het toekomstige,
geef ons dat vandaag'

Jan van Beeck ofm

In de voorgaande afleveringen van deze serie over het onzevader bespraken we het gedeelte tot en met 'zoals in de hemel, zo ook op aarde'. We zagen dat dit eerste deel veel op een gedicht lijkt. De drie regels na de aanhef zijn op eenzelfde manier opgebouwd, rijmen op elkaar, en bevatten alledrie dezelfde gedachte.

Maar dan komen die woorden *zoals in de hemel, zo ook op aarde*. Ineens staan we met beide benen op de grond. Wij ontdekken dat wij dingen nodig hebben. De aandacht lag bij God: Gods Naam, koningsheerschappij, wil. Nu wordt het echter *ons*: ons brood, onze schulden, ons en de beproeving, ons en de slechte. Ook is de gedichtstijl verdwenen. Er komen nu regels van ongelijke lengte, zonder rijm, en met verschillende gedachten.

WIJ HEBBEN DINGEN NODIG

Wij hebben behoeften. Het is heel menselijk om hierover bezorgd te zijn. Heb ik wel genoeg te eten? En morgen ook nog? En overmorgen? En heb ik wel iets fatsoenlijks om aan te trekken? Is er genoeg te drinken? Zie ik er wel aantrekkelijk genoeg uit? Als we niet oppassen zijn wij voortdurend met deze vragen bezig: vragen waarbij wijzelf centraal staan. Wij komen dan niet toe aan de zaak van de Vader. Wat Jezus wil is dat zijn leerlingen eerst Gods koningsheerschappij en Gods gerechtigheid zoeken, en dat zij erop rekenen dat al het overige hun erbij gegeven zal worden (Matteüs 6,33). Doordat je als leerling ervaart dat de Vader geeft wat je nodig hebt, ben je ook een levende boodschap over die Vader. Vraag je Vader dus wat je nodig hebt!

BROOD

Wij vragen om *brood*. Brood was voor de joden het hoofdvoedsel, net als voor de meeste mensen in onze landen. *Brood* staat dan ook voor alles wat we 'broodnodig' hebben om te leven en om het werk te kunnen doen dat God ons vraagt te doen. Dus ook water, kleding, ideeën, materiaal, apparatuur. In het Eerste Testament vinden we al teksten waarin *lechem* (brood) een bredere betekenis heeft. Zo staat er

in Psalm 136,25 letterlijk: 'Hij [=God] geeft brood aan alles wat leeft - zijn liefde kent geen grenzen'.

GOD GEEFT BROOD

God is in het joodse spreken Degene die *brood geeft*. Mensen reiken het elkaar toe of breken het voor elkaar of geven elkaar een *stuk* brood, maar God *geeft brood*. Het zojuist aangehaalde vers uit Psalm 136 is er een voorbeeld van. Een ander voorbeeld is Genesis 28,20-21: 'Jakob legde de volgende gelofte af: "Als God met mij is en mij beschermt op de reis die ik nu onderneem, als Hij mij voedsel geeft om te eten en kleding om mij te bedekken, en als ik ongedeerd naar mijn ouderlijk huis terugkeer, dan zal de HEER mijn God zijn". Ook hier staat letterlijk *brood*. God geeft dus brood. Normaal geeft God dat brood door de bemiddeling van mensen. Maar soms geeft Hij het op een wonderbaarlijke manier, direct. Bijvoorbeeld in de woestijnperiode, toen God het brood uit de hemel gaf. Daarmee kreeg het volk Israël een diepe ervaring van Gods voorzienigheid. Een ander wonderlijk voorbeeld vinden we in 1 Koningen 17,4-6. Elia houdt zich, op Gods bevel, verborgen in het dal van de Kerit. Elke dag ontvangt hij van God brood en vlees, door bemiddeling van raven.

HET TOEKOMENDE

In het onzevader bidden wij om het *dagelijks* brood. Tenminste, zo wordt het vaak vertaald. In de Griekse tekst staat *epiousion*. Hetzelfde woord staat in het vadergebed in Lucas 11,3. Merkwaardig genoeg is het woord *epiousion* verder echter totaal onbekend, terwijl we toch heel wat Griekse geschriften uit de oudheid bewaard hebben. Allerlei vertalingen zijn voorgesteld. Letterlijk betekent *epiousion*

toekomend, en zo heb ik het hier ook vertaald. Veel schrijvers van evangeliecommentaren kiezen voor *nodig*. Het brood dat ons *toekomt* (dat de Vader aan ons wil geven) is het brood dat wij *dagelijks nodig* hebben: zo komen deze drie vertalingen bij elkaar.

DIEPERE BETEKENIS

De eeuwen door hebben christenen een diepere betekenis gezocht achter *brood*. Zo heeft men *brood* verstaan als het eucharistische Brood. Dat is heel inspirerend: de eucharistie is ons dagelijkse geestelijke voedsel. Toen Jezus met zijn leerlingen rondtrok was dit eucharistische Brood echter nog totaal onbekend. Het is daarom moeilijk aan te nemen dat Jezus en zijn leerlingen in die situatie vroeg te bidden om het eucharistische brood.

Ook heeft men *het brood* verstaan als Jezus zelf. In de evangelies zelf wordt al een aanzet voor deze interpretatie gegeven, zie Marcus 8,14: 'Ze hadden vergeten brood mee te nemen, en ze hadden maar één brood bij zich in de boot'. Men kan dit verstaan als het éne Brood dat Jezus is. In Johannes 6 staat het nog veel duidelijker, o.a. in 6,34-35: "'Heer', zeiden ze, 'geef ons dat brood dan, voor altijd.'" Jezus antwoordde: "Ik ben het brood om van te leven. Wie naar Mij toe komt krijgt geen honger meer, en wie in Mij gelooft krijgt nooit meer dorst."

Ik geef nog twee andere duidingen van *het brood*. U kunt als u wilt zelf de bijbehorende Schriftteksten nalezen:

- Men heeft *het brood* ook verstaan als *de heilige Geest*. De Schrifttekst die daartoe uitnodigt is Lucas 11,1-13, vooral de verzen 3,5,13.

- Men heeft *het brood* verstaan als het woord van God. Zie Matteüs 4,4.

GEEF ONS

Wij bidden: geef *ons* het brood van *ons*. In het meervoud dus. Dat hoeft niet te verwonderen, want het hele onzevader staat in het meervoud.

De leerlingen vormden een groep; ook toen ze uitgezonden werden gingen ze twee aan twee. Als wij het onzevader nu bidden mogen wij het ook bidden als *Geef het toekomende voedsel aan de hele mensheid*. Uiteraard heeft zo'n gebed alleen zin als wij ons metterdaad voor een betere wereld inzetten, waarin ieder mens krijgt wat hij of zij nodig heeft, niet alleen voedsel, maar ook behuizing, scholing, werk, gezondheidszorg, beveiliging, ontspanningsmogelijkheden, vrijheid, enzovoort.

GEEF VANDAAG, GEEF ELKE DAG

Alle beden in de Griekse tekst van het onzevader staan in de onbepaalde tijd, de aoristus. Daarmee wordt uitgedrukt: doe het nu, eens en voor al. In het geval van de bede om het brood klinkt dat dus als: geef nu het brood dat ons nu toekomt. In het vadergebed van Lucas staat de bede om het brood echter in de tegenwoordige tijd, en die heeft de betekenis van *geef voortdurend*.

Lucas heeft nog een verschil met Matteüs: bij Lucas staat er *elke dag* in plaats van *vandaag*: *Het brood van ons, het toekomende, geef ons (voortdurend) elke dag*. Misschien herinnert u zich nog dat Lucas het vadergebed een plaats heeft gegeven in het grote reisverhaal van Jezus en zijn leerlingen, die op weg naar Jeruzalem zijn. Elke dag zijn ze afhankelijk van wat de mensen hun voorzetten (vgl. Lucas 10,7; 12,22-34). Juist die afhankelijkheid bevordert trouwens dat ze contact met de mensen krijgen.

Het brood van ons, het toekomende, geef ons vandaag. Hiermee drukken wij uit dat wij van Gods goedheid afhankelijk zijn. Of misschien moet ik zeggen: *willen* zijn. Want je denkt misschien zoveel levenszekerheid te hebben dat je van mening bent dat je deze bede kunt overslaan - je koopt dat brood zelf wel. Het is een dagelijkse keuze te erkennen dat wij van God afhankelijk zijn, zodat God het ons op zijn manier kan geven.

HET ONZEVADER (7)

' En vergeef ons de schulden van ons
zoals ook wij vergeven hebben
aan onze schuldenaren '

Jan van Beeck ofm

In de vorige aflevering zagen wij dat wij in de vierde bede van het onzevader God bidden om alles wat wij nodig hebben om te leven en om het werk te kunnen doen dat God ons te doen geeft. Deze bede om het *brood* is de spil van de zeven. De drie beden ervóór gaan alle over de zaak van de Vader: zijn naam, zijn koningsheerschappij, zijn wil; je zou kunnen zeggen: over het positieve. De drie beden erna gaan alle over het negatieve: schulden, beproeving, de slechte.

Nu de vijfde bede: wij vragen om vergeving van *schulden*. In het vadergebed zoals Lucas dat overgeleverd heeft staat *zonden* in plaats van schulden. De bedoeling is dezelfde. Wij staan in de schuld bij God als wij gezondigd hebben. Overigens komt bij Lucas in het vervolg van de bede het begrip schuld wel voor: ' En vergeef ons onze zonden want ook wij vergeven al wie ons *schuldig* is '.

Schuld is een begrip uit de economie. Boekhoudkundig is schuld misschien hetzelfde als crediet. Toch zit er een heel andere bijklank aan. Crediet hoort in een positieve samenhang thuis: je krijgt crediet om er bijvoorbeeld handel mee te drijven. Zo maak je winst; daarvan kun je leven en terugbetalen. Schuld heeft die positieve klank niet, eerder een negatieve. Je staat in het rood, je moet terugbetalen, maar hoe? Als je arm bent legt een schuld een zware druk op je leven. Zo legt ook de schuld die wij tegenover God hebben een zware druk op ons leven tenzij God die schuld kwijtscheldt, die zonde vergeeft.

WEERSTAND

Het begrip zonde stuit tegenwoordig op veel weerstand. Misschien komt het omdat mensen vroeger in de godsdienstles geleerd hebben dat zonde leidt tot de hel. Die hel werd erg afschrikwekkend voorgesteld: vuur, en duivels met rieken, die je gingen prikken. Allemaal geen prettige dingen om aan te denken. Dus maar liever niet over zonde praten.

Anderen hebben misschien vanuit een heel andere hoek problemen met het begrip zonde:

zij vinden dat de mens edel en goed is, en zien niet in hoe die edele en goede mens zou kunnen zondigen. Hoogstens zou je in hun visie kunnen zeggen dat de mens zich verder *ontplooiën* moet. Ik erken dat de mens zich verder kan ontplooiën, en dat zelfontplooiing veel goede dingen in de mens naar boven kan halen. Maar ik denk niet dat in ontplooiing alleen het antwoord ligt op alle fouten die mensen op allerlei niveaus begaan: elkaar het leven onmogelijk maken, onrechtvaardige opsluiting van politieke gevangenen, uitroeiing van volken, huwelijksontrouw, oplichting, roddel, onrechtvaardigheid in internationale handelsbetrekkingen.

GEEN NOOD

Hoe ziet de Bijbel de zonde? De Bijbel leert ons dat wij zondige mensen zijn. Sterker nog, wij zullen dat ons leven lang blijven. Maar geen nood: God houdt van ons, en God wil ons vergeving geven en ons weer opnemen in zijn liefde, keer op keer op keer. Wij mogen zijn als de verloren zoon, die zonder probleem weer binnen mag komen, en voor wie zelfs het gemeste kalf geslacht wordt (Lucas 15,21-24). Wij mogen zijn als de tollenaar, die in de tempel alleen maar met gebogen hoofd durft te zeggen: ' O God, genade voor een arme zondaar! ' en die gerechtvaardigd naar huis gaat (Lucas 18,9-14). Zie verder Lucas 15,10; 23,43; Johannes 1,29; 3,16-18; 20,23; 1 Johannes 1,8-9; 2,12. Ook Katechismus van de Katholieke Kerk, o.a. nummer 1846.

Wat kunnen we dus doen als we ons realiseren dat we gezondigd hebben? Erkennen dat wij

gezondigd hebben, vergeving vragen, die vergeving accepteren, en met Gods genade een nieuwe start maken. Wij kunnen dit doen als wij aan het bidden zijn, bijvoorbeeld als wij het onzevader bidden, of tijdens de eucharistieviering, of in het sacrament van boete en verzoening, ook wel de biecht genaamd. Voor zware zonden is de biecht het aangewezen middel, maar je mag ook kleine zonden biechten. Elke biecht is een ontmoeting met de verrezen Christus, die vanuit zijn grote liefde royaal en totaal vergeeft (vgl. Johannes 20,19-23).

...ZOALS OOK WIJ...

Maar dan gaat de bede die Jezus ons leert verder: 'zoals ook wij vergeven hebben aan onze schuldenaren'. Ik hoor wel eens iemand zeggen: 'Dat stukje sla ik altijd over.' Dat is misschien ook wel veiliger, want als God mij gaat vergeven op de manier waarop ik anderen vergeef kom ik er wellicht niet best af. Toch vraagt Jezus ons zo te bidden. Het is u misschien opgevallen dat het woordje *zoals* hier terugkomt: het woordje *zoals* dat de eerste drie beden afsloot. Toen was het *zoals in de hemel, zo ook op aarde*. Nu is het eigenlijk andersom: zoals wij het hier op aarde gedaan hebben, doet U het zo ook vanuit de hemel.

DRIE MILJARD EURO

Vergeving schenken is niet gemakkelijk. Anderen hebben jou misschien heel erg veel pijn gedaan. Waar haal je de kracht vandaan om te vergeven? Jezus geeft hiervoor een handreiking. U vindt die in Matteüs 18,21-35. Iemand die in dienst is bij een koning komt een mededienaar tegen die hem honderd denariën schuldig is. Een flink bedrag, want een denarie is een dagloon, dus het is een schuld van zo'n 5000 euro. Hij eist onmiddellijke betaling, maar de mededienaar heeft het geld niet, en vraagt om geduld. De dienaar heeft dat geduld niet, integendeel, hij laat zijn mededienaar gevangen zetten tot die de 5000 euro betaald zal hebben. Als de koning dat hoort wordt hij buitengewoon ontstemd. Waarom? Even tevoren had de koning aan de dienaar, die nu zo hard die 5000 euro vordert, ook een schuld kwijtgescholden. Een schuld van maar liefst tienduizend talenten; dat is omgerekend

60.000.000 denariën, dus drie miljard euro. De koning neemt het de dienaar erg kwalijk dat hij over de 5000 valt nadat hem de drie miljard zijn vergeven. Hij levert de dienaar over aan de beulen totdat hij heel zijn schuld betaald zal hebben. Jezus besluit met deze strenge zin: 'Zo zal ook mijn hemelse Vader met jullie doen, als niet ieder van jullie zijn broeder van ganser harte vergeeft.' Jezus zegt dus niet alleen dat wij de anderen moeten vergeven, maar zelfs dat wij de anderen *van ganser harte* moeten vergeven.

PAS ECHT EEN RAMP

De les moge duidelijk zijn: Wij zijn zondaars, en dat is geen ramp, want God wil vergeven. Het wordt pas echt een ramp als wij niet royaal anderen vergeven. In de verzen direct na het onzevader (Matteüs 6,14-15) wordt het belang van vergeven nog eens benadrukt: 'Want als jullie de mensen hun overtredingen vergeven, zal je hemelse Vader ook jullie vergeven. Maar als jullie de mensen niet vergeven, zal je Vader jullie overtredingen ook niet vergeven.'

Nog enkele laatste opmerkingen over deze bede:

- < Als wij tegen een medemens iets misdaan hebben moeten we aan de betrokkene natuurlijk ook vergeving vragen; niet alleen maar aan God.
- < Wij bidden om de vergeving van *onze* schulden. Wij zijn pas echt bevrijd als wij *allemaal* van onze schulden bevrijd zijn.
- < Wij kunnen ook vergeving vragen voor de fouten die mensen hebben begaan met wie wij verbonden zijn. Wij kunnen bijvoorbeeld vergeving vragen voor de zonden van ons voorgelacht, o.a. in de slavenhandel.
- < Als wij vergeving vragen houdt dat ook in dat wij bereid zijn de aangerichte schade zo mogelijk te herstellen.
- < Een heel praktische toepassing van deze bede in onze tijd zou kunnen zijn een rechtvaardige schuldsanering voor de arme landen.
- < Bedenk eens hoe deze bede de wereld kan veranderen: stel je voor dat iedereen iedereen vergeeft!

HET ONZEVADER (8)

'En doe ons niet ingaan op beproeving'

Jan van Beeck, ofm.

In de voorgaande afleveringen zagen wij dat het onzevader uit zeven beden bestaat. De eerste drie gaan over het positieve: we vragen dat de Vader zijn Naam heiligt door zijn wil te doen geschieden zodat zijn Koninkrijk gevestigd wordt, op aarde zoals in de hemel. De middelste bede gaat over datgene wat we nodig hebben om te kunnen leven en om het werk te kunnen doen dat God ons vraagt te doen. De laatste drie beden gaan over het negatieve: schuld, beproeving en de slechte. In dit hoofdstuk bekijken we de voorlaatste bede; in het vadergebed van Lucas (11,2-4), dat slechts vijf beden telt, is dit de laatste bede.

LEID ONS NIET

In de gangbare katholieke vertalingen* staat *En leid ons niet in bekoring*. Hier zijn twee opmerkingen bij te maken. Op de eerste plaats het *leid ons niet*. Je zou kunnen vragen: hoe zou God ons dan *wel* in bekoring willen leiden? Hij wil ons toch aan zijn kant houden, en Hij wil niet dat wij in handen van de tegenstander vallen. Een betere vertaling lijkt dan ook: *Doe ons niet ingaan op...*

BEPROEVING

Bekoring is een goede vertaling, maar eigenlijk staat er een neutraler woord: *peirasmos*, beproeving. Beproeving kan heel heilzaam zijn, al merk je dat vaak pas achteraf. Een beproeving is bijvoorbeeld dat je ziek wordt en op school een jaar achter raakt. Aanvankelijk vind je het vreselijk: je voelt je vernederd en je bent al je vrienden en vriendinnen kwijt. Maar na een aantal maanden is de pijn wat weggeëbd. In de nieuwe klas heb je meer aanzien dan in de vorige, je kunt ook beter mee, zodat je meer tijd overhoudt voor wat extra's. Dank zij de beproeving kun je je een stuk verder ontplooiën.

Een beproeving kan ook een gelegenheid zijn om te laten zien wat je waard bent. In een *proefwerk* kun je laten zien wat je geleerd hebt, in een *proefschrift* kun je laten zien dat je wetenschappelijk werk kunt verrichten. Als goud beproefd wordt kan het bewijzen dat het goud is. Zo staat er in Psalm 26,2: 'Heer, U mag mij beproeven en onderzoeken, mijn nieren en hart toetsen'. De psalmist zegt dit in het vertrouwen dat de proef zal uitwijzen dat de psalmist goed bevonden wordt. Zo wordt gezegd dat Abraham door God op de proef gesteld wordt (Genesis 22,1), en Abraham blijkt de proef te doorstaan. Jakobus begint zijn

brief met de woorden: 'Broeders en zusters, beschouw u als heel gelukkig wanneer u in allerlei beproevingen geraakt, want u weet dat de beproeving van uw geloof standvastigheid voortbrengt' (Jakobus 1,2-3).

Er zijn ook beproevingen die van de duivel komen. Jezus zelf wordt door de duivel op de proef gesteld (Matteüs 4,1-10). De tegenstander probeert Hem ertoe te brengen zijn identiteit los te laten. Jezus reageert resoluut, met woorden uit de Schrift als wapen.

'IK KEN HEM NIET'

In Getsemane zegt Jezus tegen Petrus, Johannes en Jakobus: 'Blijf wakker en bid dat jullie in de beproeving niet bezwijken. De geest is wel van goede wil, maar het vlees is zwak' (Matteüs 26,41). Petrus zal even later toch in de beproeving bezwijken en driemaal beweren dat hij Jezus niet kent (Matteüs 26,69-75). Dat is de grote beproeving oftewel bekoring: dat wij op het beslissende moment Jezus afvallen. Dat wij als er vervolging komt zeggen: ik ben niet van Hem. In het onzevader bidden wij dat wij op dat beslissende moment trouw aan God blijven.

VOORTDUREND KIEZEN

Goed beschouwd is echter elk moment een beslissend moment: een moment waarin we vóór of tégen God kiezen. Ook in ogenschijnlijk onbelangrijke zaken kunnen we Gods weg verlaten en de weg van de tegenstander ingaan: niet protesteren als er discriminerende opmerkingen worden gemaakt, of niet helpen als de situatie ons vraagt te helpen, of weigeren een ander te vergeven. Het leven als kind van God brengt met zich mee dat wij voortdurend dienen te

waken en te bidden dat wij niet op de beproevingen van de tegenstander ingaan, en dat wij steeds opnieuw voor God kiezen. Voortdurend moeten wij onderscheiden wat de stem van God is en wat de stem van de tegenstander. Die tegenstander kan God aardig imiteren, en dat maakt het voor ons knap moeilijk een goede keuze te maken. In het

onzevader bidden wij dat God ons helpt niet met de tegenstander in zee te gaan. Zo loopt deze bede vanzelf uit in de laatste: *maar ontruk ons aan de slechte.*

*Eind 2016 is als nieuwe officiële katholieke vertaling doorgevoerd: En breng ons niet in beproeving.

HET ONZEVADER (9)

'Maar ontruk ons aan de slechte'

Jan van Beeck ofm.

In de voorgaande afleveringen zagen wij dat het onzevader uit zeven beden bestaat. De eerste drie gaan over het positieve: we vragen dat de Vader zijn Naam heiligt door zijn wil te doen geschieden zodat zijn Koninkrijk gevestigd wordt op aarde zoals in de hemel. De middelste bede gaat over datgene wat we nodig hebben om te kunnen leven en om het werk te kunnen doen dat God ons te doen geeft. De laatste drie beden gaan over het negatieve: schuld, beproeving en de slechte. In deze aflevering bekijken we de laatste bede. Er is verband tussen de laatste drie: schuld (zonde) is een gevolg van ingaan op de beproeving van de slechte.

Lucas heeft in het vadergebed (Lucas 11,2-4) deze bede niet; het vadergebed eindigt met en *doe ons niet ingaan op beproeving*. Inhoudelijk is er geen verschil met het onzevader, want de zevende bede zegt eigenlijk hetzelfde als de zesde. Als wij aan de slechte ontruk worden gaan wij niet in op beproeving.

DE SLECHTE

Ik heb in deze vertaling niet gekozen voor *het kwade*, ook niet voor *de boze* maar voor *de slechte*. *Kwade* en *boze* kunnen beide verstaan worden als *vertoornde*; daarom koos ik voor *slechte*. Maar waarom *de* en niet *het*? In de Griekse tekst staat *apo tou ponêrou*. Dit kan begrepen worden als *van het slechte*, maar ook als *van de slechte*. In meerdere talen is dat ook zo: *a malo* (Latijn) heeft beide betekenissen, en *du mal* (Frans) ook. In het Nederlands moet je kiezen. Ik denk dat Jezus hier een persoonlijke macht bedoelt, zoals Hij die ook bedoelt in Matteüs 13,19: 'Telkens wanneer iemand het woord van het koninkrijk hoort en het niet begrijpt, komt de boze en rooft weg wat in zijn hart is gezaaid'. Overigens, of u nu *de* zegt of *het*, uiteindelijk zult u beide bedoelen. Worden wij aan al het slechte ontruk, dan zijn wij ook ontruk aan de slechte. En worden wij ontruk aan de slechte, dan worden wij ook ontruk aan al het slechte dat uit hem voortkomt.

ONTRUK ONS

Wij bidden dat wij worden ontruk aan de macht van de slechte. U kunt hierbij denken aan Kolossenzen 1,13: 'Hij heeft ons ontruk aan de macht van de duisternis en overgebracht naar het koninkrijk van zijn geliefde Zoon', en aan het beeld getekend in 1 Petrus 5,8: 'Wees nuchter en waakzaam. Uw vijand, de duivel, zwerft rond als een brullende leeuw, op zoek

naar een prooi om die te verslinden.' De slechte is wel verslagen, maar hij is nog overal in deze wereld, en als wij niet uitkijken worden wij een prooi voor hem. Wij moeten dus voortdurend waakzaam zijn, en tegelijk mogen wij de Vader vragen ons aan hem te ontrukken.

BESTAAT DE SLECHTE?

Veel mensen geloven niet dat 'de slechte' bestaat. Er wordt wel eens gezegd dat dat de grootste overwinning van de duivel is. Immers, als je ervan overtuigd bent dat er geen inbreker bestaat ga je je huis niet op slot doen; als je ervan overtuigd bent dat de slechte niet bestaat ga je je ook niet tegen hem wapenen. En dan heeft de inbreker of de slechte alle kans.

Er zijn echter ook gevaren als we wel geloven dat de slechte bestaat. Ik noem er hier drie. Een eerste gevaar is dat we overdreven angstig worden voor de slechte. Angst is echter geheel onnodig: Jezus Christus heeft de vijand overwonnen. Als wij ons wapenen met zijn overwinning zijn wij beschermd. De eenvoudigste manier om dat uit te drukken is het maken van een kruisteken: het teken van de overwinning van Jezus. Een gewijd kruisbeeld kan een stille getuige zijn van ons vertrouwen in Christus.

Een tweede gevaar is dat we te veel aandacht aan de slechte geven. Sommige christenen hebben het voortdurend over de tegenstander. Er wordt over hem gestudeerd, geredetwist. Het is veel gezonder de eerste aandacht aan God te geven: uit Hem komt alle goeds voort, en Hij kan ons verlossen uit de macht van de slechte.

Een derde gevaar is dat we de slechte gaan

zien waar hij niet is. Zo kun je veel kwaad aanrichten. Geheel ten onrechte kun je dan mensen die het goed bedoelen af gaan schilderen als door de duivel bezeten. Bovendien wordt alles wat over de duivel gaat vlug in het sensationele getrokken, en dat breekt meer af dan dat het opbouwt. De Rooms-Katholieke Kerk is dan ook, terecht, heel voorzichtig op het gebied van het uitdrijven van duivels. Het kan echter wel. Als u meent dat het in een bepaald geval moet plaatsvinden, neem dan contact op met het dienstencentrum*, of rechtstreeks met de leiding van het bisdom waar u woont.

WANT VAN U...

Hiermee eindigt het onzevader. De afsluiting *Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.* staat wel in veel oude handschriften, maar niet in de beste. De Didachê (een boekje dat vóór het jaar

100 geschreven is en dat een versie van het onzevader bevat die bijna gelijk is aan die van Matteüs) heeft echter ook zo'n afsluitende zin. Het was bij de joden gebruikelijk gebeden af te sluiten met zo'n lofprijzing. De eerste christenen waren uit de joden. Kennelijk hebben zij dat gebruik voortgezet, en is uit het feitelijk gebruik deze zin in een aantal handschriften gekomen.

Het onzevader begint met de woorden Onze Vader en eindigt met de slechte. Daarmee is meteen de spanning getekend waarin wij als leerlingen van Christus leven: geboeid door de Vader en beproefd door de slechte. Door het onzevader dagelijks te bidden maken we steeds opnieuw een keuze voor de Vader.

*[Contact](#) Dienstencentrum-KCV.

MEER OVER GEBED

Publicaties van Stichting Katholieke Charismatische Vernieuwing

Besteladres

e-mail: info@kcv-net.nl

website: www.kcv-net.nl

Boekjes

Te vinden op www.kcv-net.nl/kcv/activiteiten/publicaties-en-producties:

Stille tijd

God, onze Vader

Jezus ontmoeten

Geleid door de Geest

Heer, leer mij bidden

Tijdschriften

Bouwen aan de Nieuwe Aarde, verschijnt vijfmaal per jaar, zie www.bana.nl

Het Woord Onder Ons, meditaties en gebeden bij de lezingen in de eucharistievieringen tijdens de advent en de veertigdagentijd. www.kcv-net.nl/meer/gebed-en-bijbel

Onzevader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd,
uw rijk kome,
uw wil geschiede,
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren
en breng ons niet in beproeving
maar verlos ons van het kwade.
Amen

Dit is de nieuwe officiële tekst die in 2014 is vastgesteld door de Nederlandse en de Belgische Bisschoppenconferentie. Deze nieuwe tekst is vanaf de advent van 2016 in gebruik in de liturgische vieringen. Vergelijk oude en nieuwe: www.kcv-net.nl/meer/gebed-en-bijbel/gebeden/onze-vader/.

We bidden *'en breng ons niet in beproeving'*, in plaats van *'en leid ons niet in bekoring'*. Jan van Beeck legt in deel acht van deze serie de bezwaren tegen de oude vertaling uit.

Meer over Jan van Beeck en zijn publicaties:

www.kcv-net.nl/bouwen-aan-de-nieuwe-aarde/schrijvers/jan-van-beeck/

Dit is document 0416 op www.stucom.nl